

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489 sz. — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTUDÓRÓS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Viszik a magyart — és pénzét idegenbe...

Igen. Viszik a magyart kis pénzzel egyetemben. Ennek a magyarnak pedig van olyan országa, a mi természeti gazdagságban vetekedik a világjárók Mekkájának minden kincsével. Van természeti áldása fürdőben, ásványvizben. Van ennek az országnak a természet minden csodájából a délibábtól kezdve, a mit már csak a forró afrikai égőv ad meg drága látványosságnak a globetrotternek, az még mindig meg látható a nagy magyar Alföldön. És ha keres csepőkőves bariangot a kényes, válogatos izlésű elökelő idegen, azt csak Magyarországon találhatja meg s ha tovább megyünk a természet változatos kincseinek itthoni felfedezésében, menten minden lokalpatriotizmustól nyugodtan megállapíthatjuk, hogy ez az ország predestinálva van arra, hogy központja legyen a nagy nemzetközi idegenforgalomnak.

Az angol, az amerikai előbb-utóbb kiélvezi Itáliát, megtapasztalja a Fjordokat, megunja az éjféle napnak csodás látványát, megmelegszi Algeriában, megunja Egyiptomot és a mikor mindenünnen kikopott, keres magának ujat és sohasem látottat.

Uj és soha nem látott a nemzetközi látványosságok sorában Magyarország, a mely kellő irányítás mellett rövid évtizedek alatt a világ legkeresettebb idegenfogadó helye lehetne.

Igen, hangsúlyozzuk a kellő irányítást, mert ezen fordul meg a nagy problema, hogy természeti kincseinket, a Gondviselés minden nekünk juttatott áldását tudjuk-e közölni a szépért, nem látottért rajongó külfölddel.

A mint a mai helyzet mutatja, erről a mai viszonyok között szó sem lehet. Az idegenforgalom nagy és társadalmilag ép úgy, mint közgazdaságilag teljesen jogosult jelszava ma nálunk olyan intézményt dédelget, a mely minden egyébvel törődik, de teljesen másodrangúnak tartja a főfeladatot: azt, hogy könnyítessék meg az idegenek számára Magyarország felkeresése és ezzel rekompenzáltassanak azok a közúti, a melyeket a magyar Idegenforgalmi és Utazási R. T. hosszú időn keresztül jó étvággal emészt fel és szerződésének megújításával továbbra is felemészteni késznek vállalkozik.

Ennek a megújítási kampagnak a vállalat erkölcsi és hazafias, valamint üzleti természetéhez mért bevezetése az a nagy vívmány, a melyről úgy ed hirt, mintha azzal valami nagy szolgálatot tett volna a magyar közönségnek. Hirül adja ugyanis, hogy az ő utasai a külföld nagy áruházaiiban jelentékeny érengedménnyel vásárolhatnak. A paritás most már azt követelné, hogy a vállalat által behozott idegenek hasonló előnyben részesülhetnek Magyarorszá-

gon. De miután idegen ezzel a vállalattal az országba nem jő, itt azzal a trükkel állunk szemben, hogy a magyart kifelé liferaló vállalat nem elég-szik meg azzal, hogy beszedi a menetdíjak után járó proviziót, az állami szubvenciót, hanem ennek a tetejébe még rábolondítja a magyart a külföld nagy beszerzési forrásaira és megkorlátozza a magyart ipari és kereskedelmi vállalatok keresőképességét a mi kárunkra.

Hisszük, hogy a magyar vidék, a mely joggal várta, hogy az ő idegenforgalmának a fellendítésére is szolgál az Idegenforgalmi és Utazási vállalat RT szubvenciója, nem siklik keresztül simán ezen az üzleti fogáson. Hiszen ez a magyar iparnak és kereskedelemnek a nyilvános megkárosítása — államilag szubvencionált intézet részéről. A magyar vidék és különösen a magyar fürdők eddig télenül szemlélték, hogy az államilag segélyezett közintézmény miként szállítja azt a csekélyszámu, némileg fizetőképes magyart a külföldre, mint sorvasztja ez az intézmény minden hazai dolgunkat, a mely alkalmas volna arra, hogy az idegenforgalom fellendítésével előre segítse a magyar termelést, a magyar vállalkozást.

Nem így kell Magyarországon fellendíteni az idegenforgalmat! Minden intézmény szinte ellene dolgozik annak, hogy csakugyan elfoglalja ez az ország azt a helyet a művelt világ évről-évre hatványozódó utazási és világjárási kedvében. Ezeket lehet menteni azzal, hogy tökében gyengék, több van bennök a kapzsiságból, mint az élelmességből, nem ismerik a külföldet, sőt azt sem tudják, hogy mit adhatnak a külföld eme szenvedélyének a kielégítésére. De mikor ilyen, épen erre a célra nagy állami segítséggel szervezett intézmény hibban meg ennyire, szállítja kifelé a magyarnak raffinált módon nem csak az uti és ellátási költségét, hanem még az itthon fedezhető szükségleteire szánt pénzcsekjéjét is mesterségesen viszi ki a passzív kereskedelmi mérlegű országból, akkor fel kell ébredni abból a hipnózisból, a mellyel ez a vállalat az országot és különösen annak a vidékét esztendőkön keresztül állandóan károsította.

== **Dijmentes vasuti táviratok.** Az államvasutak kiadott új rendelete szerint az utazó közönség a vasuti állomásokon felejtett tárgyakért a következő állomásokon díjmentesen táviratozhat s a leszállási állomásokon a forgalmi hivatalnak a káros jelentkezésnél köteles felvenni a jegyzőkönyvet az elveszett tárgyról és távirat útján intézkedni annak visszaszerzése érdekében.

== **Az erdélyrészi ezredek gyakorlata.** Az erdélyrészi közös és honvédekredek ez idei fegyvergyakorlata Hódos, Etéd, Segesvár és Székelyudvarhely környékén lesz augusztus 23-tól kezdve szeptember elejéig.

A politikai helyzetről.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Isznak a mungók!

Es rákot esznek!

Khuen gárdája rákot eszik és pezsgőt iszik. A választók, kik őket e jóléthe segítenek, pálinkát és „kocsisbort“ ittak s legnagyobb része józan eszt elvesztve, részegen szavazott rajuk. Ez az egyedüli mentés, hogy többséghez jutottak.

A háboruban levő katonákat leitatják, hogy elbódulva, halált megvető felelem nélkül rohanjanak az ellenségre. Khuenék — úgy látszik — szinten döntő ütközetre készülnek, mint ama nevezetes november 18-án Tiszák a Perczel-féle piszkos zsebkendővel. Khuen miniszterelnökkel az élükön reggelig lumbolnak. A „részeg kappan“-ok száma tehát szaporodik és a 67-es mungó-bukást siettetik.

A mely tábor ilyen és ezekhez hasonló eszközökkel lehet csak összetartani, annak napjai meg vannak számlálva.

Az ország ébredése.

Harminchét fokos melegségű kánikulás időben, mikor a mezőgazda hátán csuromvíz az ing még itt a hegyek között is, nehéz a küzdelem. De azért ébred az ország szelében-hosszában.

E hó 30-án Budapesten nagy népgyűlés lesz, mely iránt az ország minden részében érdeklődnek. Dr Szerdahelyi Henrik Pusztagyarmatról pedig igen érdekes határozati javaslat beterjesztését indítványozta. Ez a javaslat így szól:

„Az 1911. július 30-án, a Tattersallban tartott nagygyűlés felszólítja Jusih Gyula valóságos belső titkos tanácsost, hogy a v. b. t. t. jogánál fogva kérjen Ő felségétől kihallgatást és ezen kihallgatáson vagy személyesen, vagy pedig küldöttség élén adja Őfelsége tudtára, hogy a koalíciós kormánnyal kötött paktum alapján, valamint a legutóbbi trónbeszéd alapján ragaszkodunk Őfelsége azon ígérétehez, hogy a választójogi törvény a véderreform előtt intéztetik el. Egyben ünnepélyesen kijelenti, hogy Őfelsége ez ígérétehez ragaszkodva, megakadályozza a parlamentben a véderőjavaslat tárgyalását és hódolattal kéri Őfelségét, hogy vonja meg további bizalmát a kormánytól és a nemzeti munkapárttól, mely párt megszületését is ezen bizalomnak köszönhette, mert eddigi ténykedéseivel bebizonyította, hogy nemcsak a nemzeti követelések letörésére vállalkozott a kormány és pártja, hanem abból gunyt is üznek, miért is a Khuen-kormány és a nemzeti munkapárt az ország békéjét csak veszélyeztetik.“

A dologban az a legérdekesebb, hogy — hír szerint — Jusih Gyula hajlandó a királyhoz elmenni és a határozati javaslatban foglaltakat ő felségének előadni. Most válik meg, hogy a v. b. t. t. cím üres cím-e, vagy pedig — szükség esetén — a király tényleg meghallgatja tanácsosait is, habár azok nem kormánypártiak...

Éltre-halálra.

Granicásrék életre-halálra kinnak a nemzetet. 40 fokos melegben kényszerítik a képviselőket, hogy dolgozzanak, holott ilyenkor még a napidíjas szellemi munkásoknak is kijár a szabadság. Ezzel szemben jogosult a legszélsőbb küzdelem is. Az ellenzék talpon áll.

Régi levelekből.

III.

A fejedelmi birtok és jövedelem. A századok és nemések által bérlett tizedek mellett még másnemű évi bevétele is van a fejedelmeknek. Van ugyanis néhány vára és várkastély. 1. Várad, 2. Somlyó, 3. Huszt, 4. Kövár, 5. Szamosújvár, 6. Marosújvár, 7. Gyulafehérvár hajdan püspöki székhely, 8. Vincz hajdan a fehérvári káptalané, 9. Monor szintén a fehérvári káptalané, 10. Déva, 11. Braieska, 12. Zsidóvár, 13. Lippa véghely, 14. Viiágos vár véghely, Solymos, Gene (Jenő) véghelyek, Fogaras, Lugos és Karánsebes vidék. Ezek mindenikében számtartók vagyis hivatalnokok voltak, kik adószedőknél évente elszámoltak. Ezen jövedelmekről a jegyzék (urbarium horum redditum) Erdélyben több helyen föltalálható, részint a fejedelmi kuriánál, ha csak ezen zavargós időben szét nem hordták, részint azoknál, a kik valaha számtartók, adó összeírók vagy adószedők voltak. Ebből kitűnik, hogy ezen várakhoz hajdan terjedelmes birtokok és falvak tartoztak. De ezek Zsigmond idejében (Báthori Zsigmond fejedelem) annyira szédültek és minden jövedelemtől megfosztáltak, hogy alig csak a pusztá falak maradtak meg. Vissza kell tehát szerezni az elszakított és átírt falvakat s a régi rendet helyre kell állítani, mert tény, hogy ezen várak és várkastélyok urai a falvak és jövedelmekből fényűzően élhetnek, míg a fejedelmeknek semmit sem érnek a pusztá falak.

Ezen birtokoknak a nevei föltalálhatók a jegyzékekben (in urbariis) vagy előszóval is beismerhetők az alattvalók. A többi várakban és várkastélyokban olyan számtartók voltak, a kik nagy nyájukat tartottak, mindenféle állatból mezőgazdaságot folytattak a fejedelem részére s innen magyarítható meg a fejedelmek kényelme.

Arany és ezüst bányák. Kötűnő bányái is vannak a fejedelmeknek, melyek évente jó kora mennyiségű aranyat és ezüstöt szolgáltatnak. Nagybányát és Zalatnát az én időmben doktor Murallus bérlette és üvelte, s évente ha jól emlékszem — hatvanezer törvényes méretű arany került ki onnan, mert aranyat és tallért vertek belőle és a fejedelmi kincstárba tették. Nagyobb munkaerővel és szorgalommal még többet is lehetne kapni onnan.

Abrudbánya és Körösbánya (Abruk bania et Körös bania). E körül vannak azon hegyek és folyók, hol részint a földből ásva, részint a homokból mint port kimosva, a lakosok nyerik az aranyat és a fejedelem kincses házába gyűjtik. A bányáknak számtartói vannak.

Ezen bányákat többé nem kell bérbeadni, hanem inkább ahoz értő szorgalmas embereket hozasson oda ő felsége, akik terv szerint műveljék, s több új bányát nyissanak. Nehány szorgalmasabb hazai ember is megkísérelte volna, ha a fejedelem megengedte volna ezt.

Vas és rézbányák Belényesen és a Székelyföldön műveltetnek a fejedelem használatára és szükségleteire. Wagon tartotta bérletben néhány ezerért.

Sóbányák. Torda, Vizakna, Kolozs, Szék, Deés. Ezek a legfinomabb sót szolgáltatják. A nemeseknek, főleg pedig a több uraknak (dominis Magnatibus) házi szükségletre elegendőt szolgáltatnak ki díjtalanul. Ha pedig üzleti szempontból akart valaki venni őt magyar értékű pénzért adtak egy vinitust, vagyis egy tallért huszat.

Ezen bányákból béke idején rendkívül nagy haszon jött be, mert a Maroson le Magyarországra és a török részre, azután a Szamoson le és Maramarosból is Keletre és Nyugatra nagy tömeget szállítottak. A só nagy hasznát hajtotta a fejedelmeknek. Sóraktár volt Deésen és Váradgyán Gyulafehérvár mellett.

Elképzelhető ő felsége, hogy az összes bányákból hány százezer mázsa só került ki évente és vitetett ki a tartományból. Háromnégy, régebben pedig hat-hét venditus egy tallért. Mennyi pénz jöhetett be innen a kincstárba. Minden egyes bányának megvan a saját számtartója, a kit Kameráriusnak hívnak és a bányák művelői neki számot adnak évente.

Ezen sóbányákból a fejedelmeknek évente százezer tallér bevétele lehetett.

Az oláhok birtokáról Erdélyben. Még mielőtt Mihály vajda Erdélybe betörve elfoglalta ezen tartományt, néhány oláhnak volt némi birtoka itt. Mikor pedig Zsigmond fejedelem (Báthori Zs.) Mihály vajdat a török szövetségtől elvonta, elhalmozta kegyeivel és birtokot adott neki. A város (Gy. Fehérvár) mellett levő halmön átengedte neki a zárdát és tanyákat adott hozzá. Átengedte Mihálynak és örökösének a Bólya nevezetű jeles nemesi kúriát is minden tartozékaival együtt, hol Mihály mindig saját számtartót tartott, ki neki a birtok jövedelmét átküldötte Oláhországba.

Nemkülönben István moldvai vajdának az özvegye is birt nem megvetendő birtokkal, amelyeknek neve most nem jut eszembe. Ez az István ugyanis az volt, aki Áron vajda helyét foglalta el, kit az erdélyiek a lengyelek és törökökkel való szövetség és gyanúja miatt elfogtak és a Zsigmond, vagy még inkább ő felsége tudtával a lengyel tanácsosok a mecsárba fojtattak.

Volt ezenkívül még néhány oláhnak birtoka Erdélyben szétszórtan, a melyeket Mihály adományozott a hozzá híveknek. A bíbornok (Báthori Endre) elűzetvén és a tartományt Mihály elfoglalván, ily módon tekintélyével büntetlenül osztogatta a legjövendőbb birtokokat, várkastélyokat, uradalmakat hátséges oláhnak. Ezek közül jelenleg is többen követelik jogaiknak elismerését ő felségétől.

A mi első sorban is a zárdát illeti, véleményem az, hogy semmi képpen sem szabad azí birtokukban hagyni nekik a következő okokból:

1. Akár fejedelem, akár helytartó, akár püspök lakják Fehérváron, nem illő, hogy a palota ablakai előtt keleti templom (schismaticum templum) legyen és a római katolikus egyház ellenségei a kath. egyház fölött, melynek közelében van a zárdá, győzedelmeskedjenek (triumphum occinere).

2. Mivel a vallás örve alatt abból a zárdából úgy a törökök, mint az oláhok a fejedelem és a tanács terveiről értesülnek. Megtörtént ugyanis, hogy Moldovából és Oláhországból, mint kalugerek, megbízott emberek, a zárdába huzódtak, s amiről Gyulafehérváron a fejedelmi palotában tárgyaltak, kikéreltek, tudomást szereztek, s a tervek ismeretével tértek vissza övéikhez.

Mihály vajda is, ez az iszonyu ember, ily csalárd uton értesült a zárdában üzött vallásörve alatt, amit később a következőknek leigazoltak. A kalugerek ugyanis a bíbornoknak terveiről értesültek és hogy mily hanyagul kezeli a fejedelmi ügyeket, ezuton tudta meg Mihály, a ki a készületlen és késedelmező emberre tört.

Mihály vajdának a javai az ő örökösének, ki különben magát jól viselte, visszaadandók, n hogy más vajdák, ha ő felségéhez hívek maradnak, elidegenedjenek. Ajánlom, hogy István özvegyét és leányát is tartsa meg ő felsége minden javaiban és kegyelmét terjessze ki rájuk, mert az apa véletlenül került az ausztriai ház iránti gyűlöletbe a lengyelek miatt, megbűnhődött azzal az iszonyu halállal. A Zsigmond által adományozottak, ő felsége érdekében áll hogy meghagyassanak, mert az erdélyi fejedelmeknek érdeke az oláhokkal jól bon állni, kik gyakran eltántorodnak a hűségétől.

Végre pedig azok, a melyeket Mihály mint győztes adományozott törvényesen avagy törvénytelenül, mind visszaveendő és az adománylevelek érvényteleneknek nyilvánítandók. Ha pedig valaki hűségének állhatosságra hivatkozva kéri, hogy helyezzék vissza birtokába, lesz alkalma ő felségének valami uton-módon kielégíteni.

A várkastélyokat is bár kik birták, mint pl. Branicska, Lippa, mint Erdélynek kulcsait, főleg ilyen válságos időkben mások kezére bízni nem tanácsos.

Gagyi Samu

— **Adóhivatal Oklándon.** Megbízható forrásból értesülünk, hogy az oly régen megígért adóhivatalt most már rövid időn belül felállítják Oklándon. Választások szole lengedez a tikkasztó kormányparti forróságban. Ilyenkor kedvez a mungótábor. Vajha a városi vámtarifa ügyét is sietve, elintéznék. Elég szomorúságot okoztak oly rövidke idő alatt. Nagyon jól teszik, ha valami csekélységgel megvigasztalják a dohánydrágítás miatt amugyis végképen elkecsesített népet — a magáéból.

HIREK.

— **Kriza-ünnep Nagyajtán.** A nagynevű költő püspök emlékére, kinek ez esztendőben van születése 100-ik évfordulója, a háromszékköri David Ferenc Egyet szülőfalujában Nagyajtán augusztus hó 6-án emlékünnepet rendez az aiatbbi műorral: I. Delelőtt 10 órakor az unitárius templomban: 1. Istentiszteletet tart József Miklós budapesti esperes. Közre énekel a nagyajtai ifjusági dalárda. 2. Elnöki megnyitó: Szentiványi Miklós D. F. egyleti elnök. 3. Szavai: Bedő Sándor ref. theológus. 4. Felolvasást tart Krizáról: Kisgyörgy Sándor udvarhelyköri esperes. 5. Énekelnek: Nagy Árpád és Úró tanítók. 6. Elnöki bezáró és gyülekezet éneke. II. Este a községháza nagytermében (8 órakor) 1. Zenekari nyitány. 2. Melodrámat ad elő: Zárug Lajos jh; zongorán kíséri Dr Benedek Zoltanné. 3. Énekel: Sándor Ilona, zongorán kíséri: Kovács Lajosné. 4. Felolvasást tart: „Kriza Janos barátsága nagyajtai Kovács Istvánnal“ címen Dr Boros György egyh. főjegyző. 5. Wilm: Valcer, előadják két zongorán: Dr Benedek Zoltanné és Kovács Lajosné. 6. Szavai: Osváth Rózsika. 7. Schumann: Vandordal; éneklő Boros Irén, zongorán kíséri Boros Rózsika. Műsor után: tánc. Délben közebed lesz; a jelentkezők elszállásolásáról a rendezőség gondoskodik.

— **Kinevezés.** Bodó Sándor marosvásárhelyi főügyész Lukács Ferenc budapesti országos gyűjtőfogházi fegyőrt a székelyudvarhelyi törvényszéki fogházhoz togházörnek nevezte ki.

— **Árpád kisközség** Biharmegyének nagyszalontai járásában 1511 lakossal bír A Tisza grófok — úgy látszik — innen és ezzel a kisközséggel akarják elítéltetni az ellenzéki hazafias küzdelmet. A B. H.-ban olvassuk, hogy Árpád kisközség képviselőtestületének ülésén indítványt terjesztettek elő, melyben azt akarják kimondatni, hogy a község Telegdi József és Tisza Kálmán gróf orsz. képviselők véleményét osztja, a nemzeti ellenállást elítéli és tiltakozik az ellen, hogy „husz ember a parlamenti tanácskozást megátolja“. Eddig politikai kérdésekben nem fordultak a községi képviselőtestülethez helyeslő vagy nem helyeslő véleményekért, elítélő vagy magasztaló nyilatkozatokért. Ez az újítás a granicsárok, a muszkapártiak érdeme. Jó lesz megjegyezni és közelebbről az ország hazafias községeit ellenzéki oldalról is nyilatkozatra szólítani. Lássuk, kik ássák a nemzet sirját, kik vállalkoznak az osztrák hóhérszolgái szerepre és alkalomadtán a népkiket szabadítson meg sárga-fekete majától s kiket oktasson ki példás módon az igazi magyar hazafiságra. A politikát bevitték a falusi életbe. Jól tették. Az ellenzék majd követi e téren és a dohánydrágító, milliárdos katonai terheket vállainkra rakó, még a gyufa árát is felemelni készülő muszkapártot a maga meztelenségében bemutatja. A pálinkamámorból kijózanodott magyar nép pedig majd tudni fogja, hol a nemzeti igazság.

— **Városi közgyűlés.** A „Székely-Udvarhely“ mult számában részletesen megemlékeztünk már Székelyudvarhely városi képviselőtestületének hétfőn délután tartott rendes közgyűléséről. Azonban néhány tárgyról — tévelesből — kimaradt tudósításunk. Ugyanis László Albert városi aljegyző 225 K működési pótlékot kért arra az időre, mikor a főjegyzői állás üresedésben volt. A polgármester kijelentette, hogy László Albert a főjegyző helyettesítésével közgyűlési határozattal megbizva nem volt és a főjegyző teendőit sem egyedül végezte, mert azokat az egyes tisztviselők között szétosztotta. Ennek alapján aztán a képviselőtestület a kértet nem teljesítette. A kecskenéti földrengés károsultja

segélyezésére 200 K adományt szavazott meg a képviselőtestület és a gyűjtést e mellett elrendelte. Székelykeresztúr azon kérelmét, hogy ott évenként november havában tartandó, új országos vásár engedélyeztessék s ehhez Székelyudvarhely járuljon hozzá, elutasították. Az új vásár engedélyezése fölösleges, mert úgy október, mint december havában Székelyudvarhelyt országos vásár van s ezek a vármegye közönségének igényeit teljesen kielégítik. Újabb vásárok engedélyezése csak káros behatással lehet úgy a helyi ipar, mint a kereskedelem részére. Igen érdekes volt az E. M. K. E. negyedszázados jubileumán való képviseltetés ügye is. A tanács azt javasolta, hogy a polgármester a város költségén vegyen részt a jubileumi ünnepségen. Holt bizonyosra vették, hogy ezt a javaslatot a képviselőtestület elfogadja és a polgármester az ünnepélyen való megjelenését már be is jelentette, holott a bejelentési határidő még csak augusztus 25-én jár le, mert az ünnepély szeptember 8-án lesz. Azonban a tanács a polgármester elnöksége alatt tervez és a közgyűlés határozza. A közgyűlés végzése pedig az, hogy önként jelentkező és saját költségükön ünnepelő hazafiakkal fogja képviselni a székely anyavárost az E. M. K. E. jubileumán. Ezenkívül nyomban jelentkeztek is: Dr. Valentsik Ferenc orsz. képviselő, Hlatky Miklós főreáliskolai tanár és Dr. Pál Ernő városi tiszti ügyész. A polgármesterek tanulmányutjára nem küldenek résztvevőt: Kilencvenegy korona is pénz a súlyos pótdadókkal terhelt város kasszájának. Azután jövő évben új választás lesz. A mostani polgármesterre pedig bizást elmondható: „Múltadban nincs öröm, Jövődben nincs remény.“

— **A székelykeresztúri híres követ** — mint értesülünk — súlyos lábfejásban szenved. E címen a képviselőháztól nyert három hónapos szabadságát, szeretné meghosszabbítani „az emberi kor legvégsőbb határáig.“ Azonban az ilyesmi most nem megy olyan könnyen. Névszerinti szavazással döntenek. Mi azt hisszük, hogy úgy a képviselőház, mint különösen választókerülete, legszívesebben szabadságotna ötöt — örökre, de természetesen képviselői fizetés nélkül... Különben Ugron Zoltán képviselő ur jól ismert gavallér és valószínűleg a képviselői fizetést érdemtellenül nem is fogja huzni s lemondását épen ezért, minél előbb beadja. Ez a legokosabb, mit az adott viszonyok között tehet. Legalább megelőzi azt, hogy választói kérjék ötöt erre a nem remélt szívessegre...

— **Méhészeti kiállítás és vásár.** A folyó évi aug. 6-7-én Székelyudvarhelyt tartandó vándorgyűlés és kiállításra mintegy 30-an jelentkeztek ezidőig kiállítók Budapest, Kolozsvár, Nagyszombat, Debreczen, Gyula, Szeged és Erdély több városából. E nagyfotosságu kiállításon a földművelésügyi miniszterium is képviselteti magát. Naponként érkeznek a tömeges jelentkezések. Különösen érdekesnek ígérkezik a gyakorlati kiállítás, melynek keretében a mézporgetést Ambrus András kiváló méheszünk neje fogja a közönségnek bemutatni. Az átmeneti és közönséges szalma méhkasokat a kiállítás területén Vaszi János kiskalamefalvi és Duka János bikafaivi kiskaszádok költik. A keretszögést Jakab Mihály farkaslaki, a műlépkészítést Bartalis Ferenc, a műlépnek a keretekbe való beillesztését

és szabását Bartalis István lengyelfalvi kiskaszádok, míg a szalmaapárna fűzést Kovács János szentkirályi, a távszögést Zombori Ferenc árválfalvi kiskaszádok végzik. A kaptárkészítés munkálatait Csiki Lőrinc vezetésével Zombori Ferenc és Sándor Dénes földmives ifjak fogják bemutatni. A kiállításra nagyobb kollektívával jelentkeztek: Pusztaszentlőrinci keresk. méhészet Budapestről, Künel Márton Debreczenből, Magyar üvegyár R. T. Budapestről, Cseh Gáspár Gelencéről. Erdélyrészi Méhészegylet Kolozsvárról, Szilágyi Márton, Hutter Gerő műlépgyáros Kolozsvárról és vármegyénekből 34 méhész. A jelentkezések nap-nap után jönnek. A kiállítás előkészületeit érintő munkálatokban Blájer Balázs, Derzi Samu, Varró Elek segítkeznek. Dr. Balázs Ferenc a kolozsvári egyesület titkára a rendező bizottság kiségitésére vármegyénekebe érkezett. Az elszállásoló bizottság működését megkezdte. A kiállítás iránt országsszerte nagy érdeklődés nyilvánul s előre láthatólag sokan fogják megtekinteni annál is inkább, mert tetszés szerinti belépti díjat állapított meg a rendező bizottság. Külön meghívók nem bocsátotnak ki, hanem falragaszokon fogja a közönséget úgy a műsoros előadásra, mint a kiállításra és vándorgyűlésre meghívni az elnökség.

— **A hatóság figyelmét** felhívjuk az ugynevezett „Fekete-víz“-nel labrakapott visszaélésre. Több oldalról panasolja a közönség, hogy valami cigányasszony díjakat szed a kollegiumkert megett levő „Fekete-víznél“ anélkül, hogy azért valami ellenszolgáltatást teljesítene. Ha pedig valaki az ő általa megállapított 10 filleres belépti díjat vonakodik kifizetni, szennyes kifejezésekkel szidalmazza. Ilyen uton naponként 8-10 koronát összeszed a különböző betegségekben szenvedőktől azon a címen, hogy a tőcsát ő tisztogatja. Azonban rendszeres tisztogatásáról szó sincs és így a gyógyulási helyett, inkább betegséget szerez ott a jóhiszemű közönség. Felkérjük a rendőrséget, hogy a közegészségi tekintetből nagyon is kifogásolható furdózt e pocsolyából tiltsa el és az illetéktelenül furdódíjat szedő cigányasszonyt oklassa ki. (Beküldték.)

— **Az őszi baromfi kiállítások.** A baromfitenyésztők erős akérot fejtenek ki a baromfi kiállítások és baromfi vásárok rendezése körül. Szatmáron és Lugoson szeptember hónap vége felé, míg Szarvason, Cegléden és Losoncon októberben tartjuk meg a kiállításokat, míg vásár Aradon, Nagybecsereken, Szegeden, Perbenyiken és Szombathelyen lesz. Mivel e helyeken szerzik be az állami cserebaromfiakat is, célszerű, ha a tenyésztők minél előbb bejelentik az eladásra szánt állatjaikat. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete érmeiket ajánlottól a kiállításokra és az elnökség intézkedett, hogy az egyesület (Budapest, VIII., Üllői-ut 25., I.) a hozzá fordulónak a kért fölvilágosításokat megadja úgy a kiállításokra, mint a vásárookra vonatkozólag.

Szerkesztői üzenetek.

B. Z. E. Dolgozatát megkaptuk. A közlendők közé soroztuk. Alkalmadtán közlését megkezdjük.
Galambfalvi. Ami késik, az nem mulik el. Sorát ejtjük.

— **Csomagoló papír** kiloszámra kapható: E lap kiadóhivatalában Kossuth-utca 31. sz.

Méhészet.

Meghívó.

Az „Erdélyrészi Méhészegylet“ az „Udvarhelyvármegyei Méhészegylet“ karöltve folyó évi aug. hó 6. és 7. napjain Székelyudvarhelyen a vármegyei ház nagytermében, kiállítászerű tárlattal és mézvásárral egybekötött

Vándor gyűlést tart, melyre úgy a két egyesület tagjai, mint Erdély méhészkedő közönsége, valamint a méhészet iránt érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

Augusztus 6-án (vasárnap) d. u. 2 órakor a vendégek fogadása és elszállásolása. D. u. 12 4 órakor a méhészeti tárlat és mézvásár megnyitása a következő műsoros előadás keretében:

tetszés szerinti belépti díjjal.

1. A kiállítás és vándorgyűlés megnyitása. Br. Jósika Gábor ur által.
2. „A méh“. Irta: Tarcsafalvi Albert. Szavalja: Blájer Balázs székelyudvarhelyi áll. iskolai tanító. Énekkar kísérete mellett.
3. Monolog. Előadja: Lányi Andor ur.
4. Magyar népdalokat énekel zenekísérettel mellett Géressy Ilonka urhölgy.
5. Méz a háztartásban, gyógyhatása az emberi szervezetre. Kremniczkyné Frölich Ilona urnő Kolozsvárról.
6. Hegedű szóló: Rák Károly ur, hegedűművész.
7. ? ? ?

Este 8 órakor ismerkedési estély a Barkóczy vendéglőben.

Aug. 7-én d. e. fél 8 órakor gyülekezés a vármegyei ház előtt, 8 órakor felvonulás Derzi Samu, méhészetéhez, hol a tulajdonos gyakorlati előadást tart és ismerteti saját kaptárát. D. e. 12 10 órakor a vándorgyűlés.

1. Elnöki megnyitó. Tartja Br. Jósika Gábor.
2. A mézszűrők és sonkolyosok üzerkedése, tisztességtelen mézkereskedelem címmel előadást tart: Dr. Balázs Ferenc.
3. A tudományos vizsgálati módszerek fontossága a méhészetbe. Előadja: Kulcsár Ferenc gim. tanár.
4. „Erdély mézelő flórája, méhlegelő javítás“ címmel előadást tart: Gál Imre.
5. „Milyen kaptárt használjunk Erdélyben“ címmel előad: Szilágyi Márton.
6. Indítványok.
7. Elnöki bezáró beszéd. Tartja Jósika Gábor báró. Az előadások tartalma 20 perc Hozzászólások 5 percnyi időt vehetnek igénybe.

D. u. 2 órakor közebed a Barkóczy vendéglőjében. Egy teríték ára 3 K. Ebédre szóló jelentések aug. hó 4-ig Gál Imre egyleti titkárhoz intézendők Székelyudvarhelyre.

Ebéd után az állami kő- és agyagipari szakiskola és a Solymossy-féle sóstüdő megtekintése.

Székelyudvarhely 1911. július 2-án Kolozsvár

Lányi Imre Br. Jósika Gábor
az Udvarhelyvármegyei az Erdélyrészi Méhészegylet elnöke.

Székelyhidu Viktor

gazd. felügyelő, min. kirendeltségi megbízott.
Gál Imre Dr. Balázs Ferenc
az Udvarhelyvármegyei az Erdélyrészi Méhészegylet főtitkára.

FIGYELEM!

AIDA VERGE & BLUE STAR CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIK

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL

Stoch Cognac gyógyszer

Garantált valódi borpárlat. Fűzése a lesgigorubb ellenőrzés mellett történik.

Gamis és Stoch Barcola.

A töltés és dugaszolás Bécsben a cs. kir. vegyészeti állomáson történik s minden egyes palack az álmás bélyegzőjével van látva.

Mindenütt kapható

Hamisítástól védve van

B O R I!

Fennengel Gyula székelyudvarhelyi bormagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Síremlékek és lépcsőkövek

Székelyudvarhely, Kossuth-utca 52-ik szám alatt

Imrich Márton kőfaragómester üzletében kaphatók a legutányosabban. Elvállal egyéb építkezéssel járó munkát is. Erősségért és tartósságért jótállást vállal.

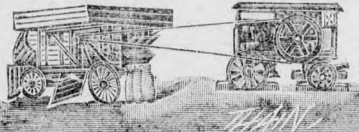
Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! **HIRDESSEN** tehát a Székely Udvarhelyben

ÉLETKÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbanc, bujakór, százmárhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag bajok, skrófula köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkóróság, szárazbetegség (tuberkuózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, őrdés stb. el-len. Irta: **DERZSI JÓZSEF**. Az E. M. K. E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtári részére 100 példányt elfogadott. Ára ... 3 korona. Kapható: ...

Betegh Pál kiadó Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

HA ÖN egy gazdaságos üzembiztos kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőkészletelőnyös árban kedvező fizetési módokkal teljes szavatossággal, beszerzeni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalathoz, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küld meg.

Czell Frigyes és Fiai

bőrtelmezők és bormagykereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás termézetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

BÉLYEGZŐK megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban gyári áron szállítanak **Betegh Pál** könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetéből Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz.

ÉRTESETÉS.

Cipóraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel **Szentkovits János Utóda**

Kész blousok és gyermekruhák. Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48 as függetlenségi lap, Udvarhely egy legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenként 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emle Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gysz- 20-féle helybeli felvétel. **Képes levelezőlapok** Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok, u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- S KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, selymu és minőségű irodai és irodai

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő-papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, diszminták, szépirási és rondírási minták. Olcsó legyező-falrajzek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák Dohány-ésszivartárcák bőrből és fémből. Bőrtárcák, pénzes-érszénnyek okmány és írománytárcák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyszjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélíró-tollak, ronditollak, üveg-tollak, tollszáruk, dísz-tollszáruk. **Írók,** fekete, színe **írók,** notes írók, csavarírók (crayonok), zsebírók, csavaríróbetétek, **íróvédők,** **íróhegyezők.** **Kréták,** iskolai, kávéházi és fajelző **kréták,** színes **kréták.** **Tinták,** legjobb irodai és másoló **tinták,** színes, vegy és ruhajelző **tinták,** bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. **Gramophon** és **fonográfok,** **lemezek és hengerek** stb. **dangoló-sípok** és **orgonák.** **Monogramok** fehérnemű és levélpapírjelzésre. **Kézi nyomda.** — Különféle **bélyegzők,** **pecsétnyomók,** **pecsétjegyek,** **pecsétviasz,** **festékpárnák,** **ostyak.** **Ajtóablak** és **névfeliratok** öntött fémből, **erdészkalapácsok** gyári árban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes **Magyar Könyvtár.** A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), dárcsa és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itatódeszkák, olaj-s zfesték minden színben. **Ecsetek,** **irodai és zsebtintatartók,** **disztintatartók,** **tollállványok,** **szivacs-eszé,** **írómappák.** Legjobb **dörzsmézők,** **gummiszalagok.** — **Rajzszögek,** **szönyegszögek,** **kapcsok** stb